

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-148-01

Druk nr 65
Warszawa, 21 listopada 2001 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks pracy.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
Danuta Hübner

Sekr. Min. DH/ 2860/2001/ DHP-eb.jg

Warszawa, 20. 11. 2001r.

Pan
Aleksander Proksa
p.o. Sekretarza Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektów ustaw:

- ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej, planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o systemie ubezpieczeń społecznych;
 - ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy;
 - ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach i zakładach wydobywania rud uranu oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich;
 - ustawy o zmianie ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych, o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
 - ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu dla cywilnych ofiar wojny;
 - ustawy o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz ustawy o ułatwieniu zatrudniania absolwentów;
 - ustawy o zmianie ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów,
- z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonymi projektami ustaw (pisma nr RM-10-148 do 153-01), pozwalam sobie stwierdzić, iż przedmiot projektowanych regulacji pozostaje – co do zasady – poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej. Zarówno bowiem ustalenie wysokości świadczeń pieniężnych z systemu zabezpieczenia społecznego, jak i wskazanie kryteriów afiliacji do ww. systemu, pozostawione jest w świetle prawa wspólnotowego w wyłącznej kompetencji państw członkowskich.

Analizie co do zgodności z regulacją prawa Unii Europejskiej podlegają jedynie dwie nowelizowane zmiany. Po pierwsze, ocenie zgodności z regulacją wspólnotowego prawa pochodnego podlega zaproponowane brzmienie art. 180 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 roku Nr 21, poz. 94 z późn.zm.) (Art. 1 pkt 6 przedłożonego projektu ustawy), zgodnie z którym pracownicy przysługuje po pierwszym porodzie urlop macierzyński w wymiarze 16 tygodni. Należy stwierdzić, iż powyższa propozycja, mimo iż zmierza do skrócenia obecnie obowiązującego wymiaru ww. urlopu, nie narusza jego minimalnego wymiaru, określonego w przepisach Dyrektywy Rady z dnia 19 października 1992 roku w sprawie wprowadzenia środków niosących poprawę zdrowia i bezpieczeństwa w pracy pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły lub karmią piersią.

Po drugie, należy podkreślić, iż zaproponowane zmiany ustawy z dnia 29 grudnia 1993 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 1994 roku Nr 1, poz. 1 z późn.zm.) pozostają w zgodności z przepisami Dyrektywy Rady 80/987/EWG z dnia 20 października 1980 w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich dotyczących ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności ich pracodawcy, w zakresie, w jakim ww. dyrektywa nakłada na państwa członkowskie zobowiązanie do zagwarantowania zabezpieczenia nieprzedawnionych roszczeń pracowników wobec pracodawców uznanych z niewypłacalnych.

Podsumowując powyższe uwagi należy zatem stwierdzić, iż przedłożone projekty ustaw nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

S E K R E T A R Z
Komitetu Integracji Europejskiej
W Sekretarzu Stanu

Prof. dr hab. Danuta Hübner

Do uprzejmej wiadomości:

Pani Jolanta Banach

Sekretarz Stanu

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Projekt

U S T A W A**z dnia 2001r.****o zmianie ustawy - Kodeks pracy.**

Art. 1.

W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354 i Nr 128, poz. 1405) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 47 w zdaniu drugim po wyrazach „dotyczy to także przypadku, gdy” dodaje się wyrazy „rozwiązano umowę o pracę z pracownikiem – ojcem wychowującym dziecko w okresie korzystania z urlopu macierzyńskiego, albo gdy”;
- 2) w art. 50 w § 5 w zdaniu pierwszym po wyrazach „urlopu macierzyńskiego” dodaje się przecinek i wyrazy „ albo pracownikowi – ojcu wychowującemu dziecko w okresie korzystania z urlopu macierzyńskiego”;
- 3) w art. 57 w § 2 po wyrazach „dotyczy to przypadku gdy” dodaje się wyrazy „rozwiązano umowę o pracę z pracownikiem – ojcem wychowującym dziecko w okresie korzystania z urlopu macierzyńskiego, albo gdy”;

4) w art. 163 w § 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje wyrazy „dotyczy to także pracownika – ojca wychowującego dziecko, który korzysta z urlopu macierzyńskiego.”;

5) w art. 177 po § 4 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Przepisy § 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio także do pracownika – ojca wychowującego dziecko w okresie korzystania z urlopu macierzyńskiego.”;

6) art. 180 otrzymuje brzmienie:

„Art. 180. § 1. Pracownicy przysługuje urlop macierzyński w wymiarze:

- 1) 16 tygodni przy pierwszym porodzie,
- 2) 18 tygodni przy każdym następnym porodzie,
- 3) 26 tygodni w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka przy jednym porodzie.

§ 2. Pracownicy, która wychowuje dziecko przysposobione, przysługuje urlop macierzyński w wymiarze 18 tygodni również przy pierwszym porodzie.

§ 3. Co najmniej 2 tygodnie urlopu macierzyńskiego powinny przypadać przed przewidywaną datą porodu.

§ 4. Po porodzie przysługuje urlop macierzyński nie wykorzystany przed porodem aż do wyczerpania okresu ustalonego w § 1 i 2.

§ 5. Pracownica, po wykorzystaniu po porodzie co najmniej 8 tygodni urlopu macierzyńskiego, ma prawo zrezygnować z pozostałej części tego urlopu; w takim przypadku niewykorzystanej części urlopu macierzyńskiego udziela się pracownikowi – ojcu wychowującemu dziecko, na jego pisemny wniosek.

§ 6. Pracownica jest obowiązana zgłosić pracodawcy pisemny wniosek w sprawie rezygnacji z części urlopu macierzyńskiego, wraz z pisem-

nym oświadczeniem pracownika – ojca wychowującego dziecko, o terminie zamierzonego rozpoczęcia korzystania z tego urlopu, najpóźniej na 7 dni przed przystąpieniem do pracy.

§ 7. W razie zgonu pracownicy w czasie urlopu macierzyńskiego, pracownikowi – ojcu wychowującemu dziecko przysługuje prawo do niewykorzystanej części tego urlopu.”;

7) po art. 180 dodaje się art. 180¹ w brzmieniu:

„Art. 180¹. § 1. W razie urodzenia martwego dziecka lub zgonu dziecka przed upływem 8 tygodni życia, pracownicy przysługuje urlop macierzyński w wymiarze 8 tygodni po porodzie. Pracownicy, która urodziła więcej niż jedno dziecko przy jednym porodzie, przysługuje w takim przypadku urlop macierzyński w wymiarze stosownym do liczby dzieci pozostałych przy życiu.

§ 2. W razie zgonu dziecka po upływie 8 tygodni życia, pracownica zachowuje prawo do urlopu macierzyńskiego przez okres 7 dni od dnia zgonu dziecka. Przepis § 1 zdanie drugie stosuje się.”;

8) art. 183 otrzymuje brzmienie:

„Art. 183. § 1. Pracownica, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka, ma prawo do 14 tygodni urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 4 miesięcy życia. Przepisy art. 180 § 5 – 7 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli pracownica, o której mowa w § 1, przyjęła dziecko w wieku do jednego roku, ma prawo do 4 tygodni urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego.”;

9) w art. 184 skreśla się wyraz „pracownicy”;

10) w art. 189¹:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis art. 180 § 2 i art. 183 stosuje się także do pracownicy, która przyjęła dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza. Przepisy art. 180 § 5 – 7 stosuje się odpowiednio.”,

b) po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepisy § 2 nie dotyczą rodziny zastępczej pełniącej zadania pogotowia rodzinnego.”.

Art. 2.

Do pracownicy oraz pracownika – ojca wychowującego dziecko korzystających w dniu wejścia ustawy w życie z urlopu macierzyńskiego, a także do pracownic korzystających w tym dniu z urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego stosuje się dotychczasowe przepisy.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Kodeks pracy zawiera zmiany wynikające z sytuacji finansów publicznych. Wymagana jest bowiem konsolidacja środków budżetowych oraz niezbędne jest podjęcie działań oszczędnościowych.

Nowelizacja Kodeksu pracy ma na celu w szczególności:

- skrócenie wymiaru urlopu macierzyńskiego (ustalenie wymiaru tego urlopu na poziomie obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2000 r.) oraz
- skrócenie wymiaru urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego (ustalenie wymiaru tego urlopu na poziomie obowiązującym przed dniem 26 maja 2001 r.)

Projekt zawiera regulację przewidującą zachowanie korzystniejszych uprawnień w zakresie dłuższego wymiaru urlopu macierzyńskiego w stosunku do osób przebywających na takim urlopie w dniu wejścia w życie ustawy. Zachowuje się prawo pracowników – ojców wychowujących dziecko do korzystania z części urlopu macierzyńskiego, które to prawo zostało im przyznane od 26 maja 2001 r. Jednocześnie w projektowanej ustawie zrównano sytuację prawną kobiet i mężczyzn w czasie urlopu macierzyńskiego – poprzez przyznanie mężczyznom szczególnych uprawnień, które obecnie przysługują w czasie tego urlopu tylko kobietom. Oznacza to przyznanie mężczyznom: ochrony stosunku pracy w czasie urlopu macierzyńskiego, wynagrodzenia za cały okres pozostawania bez pracy – w przypadku przywrócenia do pracy z powodu bezprawnego zwolnienia z pracy w czasie urlopu macierzyńskiego oraz możliwości korzystania, na swój wniosek, z urlopu wypoczynkowego bezpośrednio po zakończeniu urlopu macierzyńskiego.

Równocześnie – w celu zrównania uprawnień pozostałych mężczyzn wychowujących dziecko – projekt zawiera przepisy rozciągające także na mężczyzn w rodzinach adopcyjnych i zastępczych (z wyjątkiem rodzin zastępczych pełniących zadania pogotowia rodzinnego) prawo do korzystania z części urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego; obecnie prawo do takiego urlopu jest zarezerwowane wyłącznie dla

pracownic. Dodatkowo – w celu usunięcia występujących w praktyce wątpliwości interpretacyjnych – projekt rozstrzyga:

- o uprawnieniach pracownika – ojca wychowującego dziecko do niewykorzystanej przez matkę dziecka części urlopu macierzyńskiego – w przypadku jej zgonu w czasie korzystania z tego urlopu,
- o skróconym wymiarze urlopu macierzyńskiego pracownicy - w przypadku zgonu dziecka w czasie trwania tego urlopu.

Projektowane zmiany nie naruszają standardów międzynarodowego prawa pracy, w tym także prawa Unii Europejskiej. Dyrektywa Rady nr 92.85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków niosących poprawę zdrowia i bezpieczeństwa w pracy pracownic w ciąży i pracownic, które niedawno rodziły lub karmią piersią – wymaga zagwarantowania kobiecie urlopu macierzyńskiego wynoszącego co najmniej 14 tygodni oraz zobowiązuje do zapewnienia kobiecie co najmniej 2 tygodni urlopu macierzyńskiego przed porodem.

Oszczędności z tytułu wprowadzenia krótszych urlopów macierzyńskich szacowane są na kwotę ok. 300 mln zł.

Przewiduje się, iż projektowana ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.